

Változócsillagok

Észlelő	Nk.	Észl.	Műszer	Észlelő	Nk.	Észl.	Műszer
Balogh Gábor	Blg*	1	40 T	Maros Szabolcs	Msz	125	12x45 B
Balogh István	Bli	16	17 T	Mészáros András	Mzr*	1	40 T
Balogh Zoltán	Bag	47	7,2 L	Mizser Attila	Mzs	61	8 L
Berkó Ernő	Brk	8	35 T	Papp Sándor	Pps	742	24,4 T
Bonyák János	Bon*	1	40 T	Posztpisli Györgyi	Pzt	33	12 L
Bozsoky János	Boz	2	10x50 B	Poyner, Gary GB	Poy	2018	40 T
Cseri Gábor	Cri	7	9 L	Puskás Ferenc	Psk	53	3 L
Csörgei Tibor SL	Csg	121	36 T	Rätz, Kerstin D	Rek	6	8x30 B
Erdei József	Erd	296	19,6 T	Reiczigel Zsófia	Rei	6	10x50 B
Fekete János	Fkj	169	20 T	Reinhard, Peter A	Rep	66	8 L
Fidrich Róbert	Fid	53	20x60 B	Ricza Róbert	Ric	304	20x60 B
Hadházi Csaba	Hdh	369	16 T	Ripero, José E	Rip	674	33,4 T
Horváth Tibor	Hrv	5	26 MC	Sárnecczy Krisztián	Sry	7	44,5 T
Kereszty Zsolt	Kez	3	20 SC	Schmidt Attila	Sca	299	40 T
Keszthelyi Sándor	Ksz	36	7x35 B	Schweitzer, Emile	Sch	10	11x80 B
Kiss László	Ksl	111	40 T	Sipőcz Brigitta	Sic	6	10x50 B
Kocsis Antal	Koc	28	33 T	Sonka, Bruno RO	Son	320	12 T
Kósa-Kiss Attila	Kka	262	6,3 L	Szabó Gábor	Sag	1	20x80 B
Kószó József	Kos	53	7 L	Szalma Zsolt	Sao	3	7x50 B
Kovács Attila	Koa	7	20x60 B	Szauer Ágoston	Szu	19	10x50 B
Kovács Sándor	Ksf*	4	10x50 B	Toone, John GB	Too	5442	20 SC
Liziczai László	Lil	32	20x50 B	Tóth Zoltán	Ttz	6	27 T
Magyarics Zoltán	Mag	16	5 L	Tuboly Vince	Tuv	5	26 MC

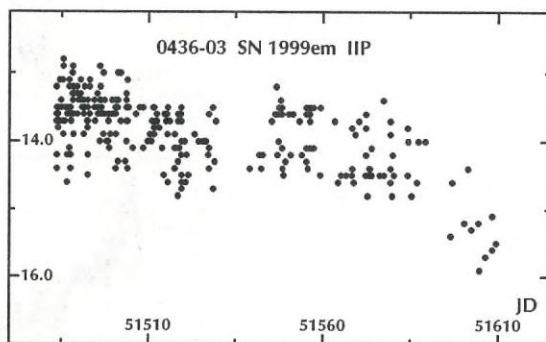
Rövidítések: T: reflektor, L: refraktor, SC: Schmidt-Cassegrain-távcső, MC: Makszutow-Cassegrain-távcső, B: binokulár, az új észleléseket * jelzi a névkódjuk után

Téli hónapokhoz képest feltűnően jó eredményt hozott **január-február**: a 46 észlelőtől kapott 11 854 megfigyelés tetszőleges nyári időszakban is tisztességes változós aktivitást jelezne. Természetesen a közel 12 ezer adat jelentős része nem a beszámolási időszakban keletkezett, ugyanis John Toone egyszerre juttatta el szakcsoportunkhoz az összes 1999-es megfigyelését. A magyar mezőnyből magasan kiemelkedik Papp Sándor majd' nyolcszáz észleléssel, de 200-nál több adatot további hat hazai amatőr is küldött. A februári kedvező időjárás szerencsére sokakat kicsábított az ég alá.

A beszámolási időszak meglehetősen szűkölködött az átütő erejű változós újdonságokban. A korán kelők a V1494 Aquilae aktív „liftezését” követhették 9^m,5 és 8^m,5 között, míg az R CrB és a SU Tau nagy minimumainak elmúlása (?) jelezte a változó idők változó szelét. Több „fényes” szupernóva is bekerült a vizuális észlelők hatókörébe, melyek közül talán az SN 2000E emelkedik ki legjobban (l. a Változós híreket). A legfontosabb változós eseményeket az alábbiakban foglaljuk össze:

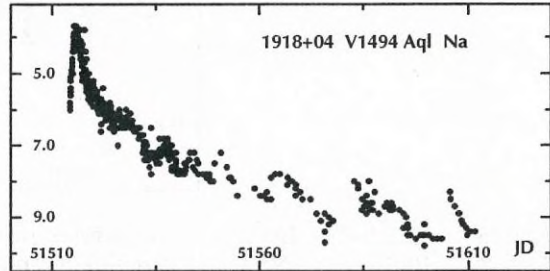
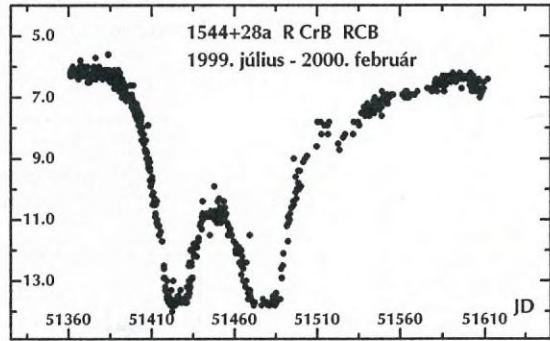
Eruptív és kataklizmikus változók

0058+40	RX And	UGZ	Kitörései: JD 559 11 ^m ,3, 585 10 ^m ,9.
0130+50	KT Per	UGZ	Megfigyelt maximumok: JD 547 12 ^m ,6, 559 12 ^m ,1, 585 12 ^m ,2, 600 12 ^m ,1.
0130+53	AX Per	ZAND	Bizonytalan változások 11 ^m ,7 körül.
0139+37	AR And	UG	12 ^m ,9-s kitörés JD 557-kor.
0201+14	TT Ari	UGZ	Nyugalomban, 10 ^m ,9-s.
0206+57a	TZ Per	UGZ	Három kitöréséről kaptunk adatokat: JD 552 12 ^m ,8, 588 12 ^m ,8, 604 12 ^m ,8.
0228+55	DY Per	RCB	12 ^m ,1-s, maximumban.
0349+30	X Per	GC+XP	Fantasztikus fényességtartományba érkezett 6 ^m ,0–6 ^m ,1-s fényességével.
0400+53	XX Cam	RCB	7 ^m ,5, maximumban.
0436–03	SN 1999em	IIP	Az ún. platós II-es típusú szupernóvák jellegzetes fényváltozását mutatta: közel két hónapon keresztül szinte semmit nem halványodott („plató” a fénygörbén), ami a mellékelt fénygörbén is jól látszik. Emellett szépen tanulmányozhatjuk a különböző összehasonlítókat használó vizuális és CCD-s érzelők adatainak egyszerű összetételével keletkező igen nagy (kb. 1 ^m) szórást. Ez a csillag is jó példája annak, hogy egyes esetekben igen gondosan kell(ene) eljárni!



0523–03	V1159 Ori	UG	Két kitörés: JD 567 13 ^m ,0, 596 13 ^m ,2.
0533+26a	RR Tau	INSA	Szédítő ugrándozás 13 ^m ,3 és 10 ^m ,7 között.
0543+19	SU Tau	RCB	Talán kezd véget érni lassan már évtizedes nagy minimuma: a két hónap során egyenletesen fényesedett 15,3-ról 12 ^m ,7-ra.
0547-05	CN Ori	UGZ	Maximumai: JD 552 12 ^m ,6, 585 12 ^m ,1.
0641+28	IR Gem	UG	Egyetlen kitöréséről jöttek megfigyelések: JD 581-kor 12 ^m ,5.

0803+62	SU UMa	UGSU	JD 548-kor $12^m,5$ -s maximumban.
0804+28	YZ Cnc	UG	Gyors kitörések egymás után: JD 547 $12^m,2$, 553 $12^m,2$, 585 $11^m,6$, 594 $12^m,1$, 604 $10^m,7$.
0814+73	Z Cam	UGZ	Ezúttal csak egy maximuma került meg- figyelőink távcsővégre: JD 553-kor $11^m,3$ -s.
0829+53	SW UMa	UGSU	Februárban szuperkitörés: JD 588-kor $10^m,5$.
0945+12	X Leo	UGSS	Az R Leo-tól alig néhány fokra levő törpe nóva két kitörést produkált: JD 559 $12^m,2$, 600 $12^m,3$.
1133+03	T Leo	UG	Ritka kitöréseinek egyike JD 581-kor következett be $11^m,4$ -s fényességnél.
1510+83	Z UMi	RCB	Maximumban, $11,3$.
1544+28a	R CrB	RCB	Típusának névadója február végére szinte teljesen felépült tavaly nyáron kezdődő nagy minimumából. A mellékelt fénygörbe a VSNET-en megjelent adatok alapján készült.



1601+67	AG Dra	ZAND
1918+04	V1494 Aql	NA

$9^m,8$ -s, nyugalomban.
Habár az észlelések meglehetősen
megritkultak a kedvezőtlen hajnali
láthatóság miatt, mégis egyértelműen
kirajzolódnak a növőkitörések ún. átmeneti

fázisában jelentkező fényesség-ingadozások. Fénygörbénket az elektronikusan publikált vizuális adatokból rajzoltuk meg. A csillag további folyamatos észlelése fontos feladat.

1921+50	CH Cyg	ZAND	Stabilan tartotta $7^m,8$ -s fényességét.
1955+33	V482 Cyg	RCB	$10^m,9$, maximumban.
2325+43	DX And	UG	Idei első kitörése JD 567-kor következett be $12^m,1$ -s maximummal.
2328+48	Z And	ZAND	Enyhe elhalványodás $10^m,2$ -ről $10^m,7$ -ra.

Mirák

0040+47	U Cas	Egyenletes halványodás $9^m,5$ -ről $13^m,0$ -ig.
0214-03	o Cet	Évvégi maximumát követően $7^m,0$ -ig jutott.
0231+33	R Tri	Szépén fényesedett $9^m,0$ – $6^m,0$ között. Március elején megközelíti a szabadszemes határt.
0320+43	Y Per	$9^m,5$ körüli ingadozás.
0549+20a	U Ori	Komótos halványodás $8^m,4$ – $10^m,6$ között.
0942+11	R Leo	Az U Ori-val ellentétes fázisban fényesedett $10^m,6$ – $8^m,5$ között.
1037+69	R UMa	$11^m,2$ -ről indulva gyors fényesedéssel jutott $7^m,8$ -s maximumába.
1231+60	T UMa	Maximuma után szorgos észlelőknek állandó munkát adó sebességgel halványodott majd' 3 magnitúdót.
1234+59	RS UMa	Februárban $14^m,0$ alatti minimumban.
1811+36	W Lyr	A beszámolási időszak második felében $8^m,1$ -s maximumban.
1946+32	χ Cyg	Decemberi maximuma (5,2) után lassú halványodás.
2108+68	T Cep	Minimuma után „begyújtotta a motorokat”, megindult tavaszvégi maximuma felé.

Félszabályos, L- és RV Tauri típusú változók

0215+58	S Per	SRc	Lankás halványodás $11^m,0$ felé.
0441+26	RV Tau	RVb	Minimumok: JD 555 $10^m,4$, 593 $11^m,0$.
0726-09	U Mon	RVb	Február elején $7^m,7$ -s minimumban.
0905+67	RX UMa	SRb	Januárban közel $12^m,0$, majd felfényesedik $11^m,0$ -ig és ott is marad.
1151+58	Z UMa	SRb	$8^m,0$ – $8^m,5$ közötti hullámlás.
1315+46	V CVn	SRa	Vacilláló fényváltozás $7^m,5$ – $8^m,0$ -s határokkal.
1625+42	g Her	SRb	Halvány, $5^m,5$ körüli.
1826+21	AC Her	RVa	Január végén $8^m,6$ -s minimumban.
1842-05	R Sct	RVa	$5^m,5$ körüli, fényes.
1935+30	V930 Cyg	LB	Februárban gyors fényesedés $13^m,0$ – $11^m,8$ között.
2232+57	W Cep	SRc	Fényes, $7^m,5$ körüli.

KISS LÁSZLÓ